

DOJRZAŁOŚĆ SZKOLNA

Rozpoczęcie nauki w klasie pierwszej jest przełomowym momentem zarówno w życiu dziecka, jak i całej jego rodziny. Wchodzi ono w nową rolę społeczną - rolę ucznia. Aby dziecko odniosło sukces muszą zostać spełnione określone warunki tzn. powinno osiągnąć **dojrzałość szkolną**.

Dojrzałość szkolna to osiągnięcie przez dziecko takiego poziomu rozwoju fizycznego, społecznego i psychicznego, który je czyni wrażliwym i podatnym na systematyczne nauczanie i wychowanie w klasie pierwszej szkoły podstawowej. Zależy ona od wielu czynników: od warunków bytowych dziecka, wykształcenia rodziców, wychowania przedszkolnego, zdolności dziecka i jego zdrowia.

Rozpatrując gotowość dziecka do nauki należy wziąć pod uwagę następujące elementy:

- rozwój fizyczny i zdrowotny,
- rozwój umysłowy,
- emocjonalny,
- społeczno- moralny.

Całokształt pracy dydaktyczno-wychowawczej z 6-latkami ma na celu wszechstronny i harmonijny rozwój dziecka, umożliwiający mu osiągnięcie wymaganego poziomu, tzw. dojrzałości szkolnej.

Ogólne założenia wychowania przedszkolnego realizowane są jednolicie i w równym stopniu obejmują wszystkie dzieci. Praktyka wskazuje jednak, że istnieją zauważalne różnice między dziećmi w tym samym wieku spowodowane indywidualnym tempem rozwoju, dysharmoniami rozwojowymi lub "czynnikami środowiskowymi". Dlatego też głównym zadaniem nauczycieli klas "0" jest obiektywna ocena możliwości dziecka oraz praca eliminująca i wyrównująca nieprawidłowości rozwojowe, która doprowadzi do osiągnięcia przez dziecko dojrzałości szkolnej.

Rozwój fizyczny i zdrowotny dziecka jest bardzo istotny dla osiągnięcia powodzenia w szkole, ponieważ uczeń zdrowy i sprawny fizycznie jest odporny na choroby, a przez to nie opuszcza zajęć. Dziecko dojrzałe do nauki jest ogólnie sprawne ruchowo.

Posiada dobrą sprawność manualną, poprawnie funkcjonują jego narządy zmysłów.

Dziecko jest odporne na choroby i wysiłek fizyczny, bardziej zahartowane, zdolne do większego wysiłku także intelektualnego. Jest pogodne, aktywne, chętne do pracy.

Na dojrzałość szkolną składa się m.in. odpowiedni **poziom rozwoju umysłowego**, który dotyczy właściwego rozwoju spostrzegania, myślenia, uwagi, pamięci oraz mowy. Dziecko powinno orientować się w swoim otoczeniu, znać swój adres zamieszkania, opowiedzieć o pracy zawodowej ojca i matki, o ulubionych bohaterach bajek i filmów, znać niektóre zwierzęta i rośliny. Dziecko powinno umieć przeprowadzić pewne operacje myślowe, polegające na porównywaniu dwóch przedmiotów, wskazać ich podobieństwa i różnice. Dziecko powinno umieć porządkować przedmioty według ich cech, czy znaczenia. Mowa dziecka powinna być rozwinięta w ten sposób, aby dziecko mogło porozumieć się z nauczycielem i kolegą, postawić pytanie, dać na nie odpowiedź. Dojrzałość szkolna to także rozbudzona ciekawość poznawcza, chęć uczenia się, zdobywania wiedzy o świecie. Prawidłowa analiza i synteza materiału graficznego spostrzeganego wzrokowo i słownego spostrzeganego słuchowo, stanowi podstawę opanowania szkolnych technik czytania i pisania.

Lista pytań jakie powinni zadać sobie rodzice dzieci sześciolatków:

Czy potrafi?	TAK	NIE
1. samo zawiązać sznurowadła i zapiąć guziki		
2. skakać na jednej nodze, na obu nogach		
3. czy chętnie bierze udział w zabawach ruchowych		
4. lepić z plasteliny		
5. ciąć nożyczkami wg wytyczonej linii prostej i krzywej		
6. czy prawidłowo wymawia wszystkie głoski		
7. czy w opowiadaniu posługuje się pełnymi zdaniami		
8. czy wyraża się poprawnie pod względem gramatycznym		
9. czy łatwo dobiera właściwe słowa?		
10. czy odróżnia lewą stronę swego ciała od prawej		
11. czy posługuje się zawsze jedną ręką w pracach wymagających wyboru		
12. kolorować obrazek nie wykraczając poza linie		
13. obchodzić się z przyborami do pisania, czy lubi rysować		
14. narysować postać ludzką, która jest kompletna a części ciała rozmieszczone są właściwie		
15. grupować klocki wg barwy, kształtu, wielkości		
16. znaleźć kilka różnic w dwu obrazkach pozornie identycznych		
17. grupować przedmioty i obrazki wg określonych kryteriów		
18. kojarzyć przedmioty lub obrazki "pasujące do siebie" np.sanki-śnieg		
19. dobrać do wzoru takie same obrazki, takie same litery, takie same słowa		
20. odtworzyć wzór z klocków		
21. prawidłowo różnicować dźwięki z otoczenia		
22. wyróżnić głoskę na początku wyrazu		
23. różnicować dźwięki podobne np. kura-góra (k-g)		
24. rozwiązywać proste zagadki		
25. skupić się na wykonywanej czynności		
26. wysłuchać 4 - 5 poleceń, następnie zastosować się do nich		
27. po skończonej pracy posprzątać po sobie		
28. dokończyć rozpoczętą pracę		
29. bawić się z rówieśnikami		
30. podporządkować się poleceniom dorosłych		

Bibliografia:

A. Kargulowa, Dojrzałość szkolna a jakość startu edukacyjnego, Warszawa 1998

S. Słyszowa, Dziecko rozpoczyna naukę, Warszawa 1999

B. Sawa, Jeśli dziecko źle czyta i pisze, Warszawa 1997

Opracowała:

mgr Małgorzata Emiljańczyk - nauczyciel PS Nr 80 w Białymstoku.